

การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
Implementation Based on the School Guidance Standards Affecting the
Competencies of the Students in the Schools under the Secondary Educational
Service Area Office Chonburi Rayong

พลอยไพลิน การินทร์ นิวัตต์ น้อยมณี และกัญญกร เอี่ยมพญา
Ploypailin Karin, Niwat Noymanee, and Kanyaporn lamphaya

การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ
Educational Administration, Graduate School, Bangkok Suvarnabhumi University
E-mail: ploye18@gmail.com

Received: July 15, 2023; Revised: September 28, 2023; Accepted: October 2, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาและระดับสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และ 2) ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียน ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ตัวอย่าง ได้แก่ ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 289 คน ได้มาจากการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) และสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$)

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าอำนาจการพยากรณ์ .722 แสดงว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษา สามารถพยากรณ์สมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 72.20 และผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา มีจำนวน 3 ตัว ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน (X_1) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการแนะแนว (X_3) และคุณภาพการปฏิบัติงานแนะแนว (X_2) สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์คะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$\text{ในรูปแบบคะแนนดิบ } Y = (-.64) + .630 (X_1) + .142 (X_2) + .245 (X_3)$$

$$\text{ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน } Z = .588 (X_1) + .247 (X_3) + .119 (X_2)$$

คำสำคัญ: มาตรฐานการแนะแนว สถานศึกษา สมรรถนะนักเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the implementation level based on the school guidance standards and the competency level of the students in the schools under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong and 2) to study the implementation based on the school guidance standards affecting the competencies of the students in the schools under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong. The samples were 289 teachers consisting of the guidance teachers and the consultant teachers in the schools under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong. They were randomized by multi-stage sampling. The sample size was determined by Krejcie and Morgan's Table. The research instrument was a questionnaire asking for the opinions of the teachers. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and a stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows.

1. The implementation based on the school guidance standards in the schools under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong in the overall was at a high level ($\bar{x} = 4.24$) and the competencies of the students in the schools under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong in the overall were at a high level ($\bar{x} = 4.11$).

2. The implementation based on the school guidance standards affecting the competencies of the students in the schools with the statistical significance at the level of .05 had the predictive power of .722. This indicated that the implementation based on the school guidance standards could predict the competencies of the students in the schools by 72.20%, and the analysis findings of the best implementation based on the school guidance standards affecting the competencies of the students in the schools consisted of 3 variables: student quality (X_1), guidance management quality (X_3), and guidance practice quality (X_2). The 3 variables could be used to write the raw score predictive equation and the standard score predictive equation as follows:

The raw score predictive equation: $Y = (-.64) + .630 (X_1) + .142 (X_2) + .245 (X_3)$

The standard score predictive equation: $Z = .588 (X_1) + .247 (X_3) + .119 (X_2)$

Keywords: Guidance Standards, Schools, the Competencies of the Students

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 6 มีความมุ่งหมายและหลักการว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดให้กิจกรรมแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถวางแผนการเรียน อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดเร่งรัดพัฒนางานแนะแนวให้เกิด

ประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนานักเรียนเพื่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยมอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินงานตามแนวปฏิบัติเพื่อการดำเนินงานแนะแนวใน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

สมรรถนะของผู้เรียน เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้หรือปฏิบัติงานหรือสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในชั้นเรียน ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554) ซึ่งบทบาทของกิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญต่อการส่งเสริมสมรรถนะและคุณภาพชีวิตของผู้เรียน การจัดกิจกรรมแนะแนวต้องคำนึงถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งความสามารถและทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่นักเรียนจะได้รับการประเมินตามจุดหมายของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ โดยกำหนดกลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาว่า “สร้างความเข้มแข็งของระบบแนะแนวในสถานศึกษา และจัดระบบแนะแนวการศึกษา ทั้งด้านอาชีพ และทักษะชีวิต เพื่อการศึกษาต่อ การทำงาน และการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ” นอกจากนี้ยังกำหนดกลยุทธ์ข้อที่ 4 ว่า “ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวและบริการแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และรูปธรรม” โดยสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดบริการแนะแนวและส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน ให้ครอบคลุมกับมาตรฐานการแนะแนวทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) คุณภาพการดำเนินงานแนะแนว และ 3) คุณภาพการบริหารจัดการแนะแนว รวมทั้งกำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพอันนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาจากการศึกษาสภาพปัจจุบันสมรรถนะของนักเรียน พบว่า ยังไม่เป็นไปดังวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ ระบบแนะแนวในสถานศึกษามีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี อินตา (2562) ที่ศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีแนวทางการพัฒนางานแนะแนวคือ โรงเรียนควรมีห้องรับฟังปัญหาและให้คำปรึกษาของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมแนะแนวที่หลากหลายและน่าสนใจ เพื่อเพิ่มสมรรถนะและยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาวิธีการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานแนะแนวด้านคุณภาพการดำเนินงานแนะแนวและสะท้อนปัญหาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและนำเสนอเป็นแนวทางในการแก้ไขให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาและระดับสมรรถนะ ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,165 คน

ตัวอย่าง ได้แก่ ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง จำนวน 289 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2562) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ดำเนินการสุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับฉลาก (Lottery method) โดยเริ่มจากการสุ่ม หน่วยโรงเรียน และสุ่มครูในแต่ละโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษามี 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน (X_1) ด้านคุณภาพการดำเนินงานแนะแนว (X_2) และด้านคุณภาพการบริหารจัดการแนะแนว (X_3)

ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะของนักเรียนมี 5 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิด ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของครู จำนวน 1 ฉบับ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .80-1.00 และมีค่าความเชื่อถือ (α) ทั้งฉบับเท่ากับ .83 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบค่ามาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพการดำเนินงานแนะแนว และด้านคุณภาพการบริหารจัดการแนะแนว

ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิด ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดเตรียมแบบสอบถาม และทำหนังสือขอความร่วมมือจากภาคีวิชา ส่งไปยังโรงเรียนและครูที่เป็นตัวอย่าง พร้อมเครื่องมือวิจัย ด้วยวิธีการส่งทางไปรษณีย์และออนไลน์

2. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถส่งข้อมูลกลับคืนให้ผู้วิจัยได้ 2 ช่องทาง คือ ช่องทางไปรษณีย์ และตอบกลับในรูปแบบออนไลน์ ตามวันและเวลาที่ผู้วิจัยได้ประสานงานและนัดหมายไว้ล่วงหน้า

3. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบกลับทางไปรษณีย์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และตรวจผลการตอบผ่านช่องทาง Google Drive

4. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และรายงานผลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ระดับสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาและระดับสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = .76) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านคุณภาพการดำเนินงานแนะแนว ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = .72) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการแนะแนว ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = .78) และด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = .79) ตามลำดับ
2. ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ระดับสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = .79) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = .77) ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = .77) ด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = .80) ด้านความสามารถในการคิด ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = .80) และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .82) ตามลำดับ
3. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) และค่าอำนาจจำแนกการพยากรณ์ (R Square) พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .850 และมีค่าอำนาจการพยากรณ์ เท่ากับ .772 หมายความว่า ดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาทั้งหมดร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษาได้ร้อยละ 70.72 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรสมการพยากรณ์ พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ สมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่ดีที่สุดคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์เท่ากับ .558 รองลงมาคือ ด้านคุณภาพการบริหารจัดการแนะแนว (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์เท่ากับ .247 และด้านคุณภาพการปฏิบัติงานแนะแนว (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์เท่ากับ .119 ตามลำดับ

สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Y = (-.64) + .630 (X_1) + .142 (X_2) + .245 (X_3)$$

$$Z = .588 (X_1) + .247 (X_3) + .119 (X_2)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอีกมาก ผู้วิจัยจึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = .76) ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีการดำเนินงานแนะแนวในด้านต่างๆตามมาตรฐานการแนะแนวเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา สอดคล้องกับวิเชียร จงดี (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาด้านการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 327 คน พบว่า สภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับอรินทรา อยู่หลาบ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน 1 คน และครูแนะแนว 1 คน จาก 52 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 112 คน พบว่า การบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ประเด็นที่ 2 ระดับสมรรถนะของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = .76) ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีการจัดการเรียนการสอนแนะแนว และระบบการบริหารจัดการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ข้อมูลละเบียนนักเรียนที่เป็นระบบ มีการใช้เครื่องมือคัดกรองและแบบทดสอบเพื่อจำแนกนักเรียนเป็นรายบุคคล จึงส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับอิดิณ วิเชียรศรี (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนตามหลักทฤษฎี 4 ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนวิเศษเมืองทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า สมรรถนะนักเรียนกลุ่มโรงเรียนวิเศษเมืองทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับฉวีวรรณ คำสี (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ประเด็นที่ 3 ตัวแปรที่ตีที่สุดที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน (X_1) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการแนะแนว (X_3) และคุณภาพการดำเนินงานแนะแนว (X_2) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1) ด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีการจัดกิจกรรมและดำเนินงานแนะแนวที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก เห็นคุณค่าในตนเอง มีการพัฒนาตนเองและสังคม จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาและวางแผนด้านการศึกษา สามารถวางแผนด้านอาชีพ ปรับตัวและพัฒนาตนเองด้านเชาวน์อารมณ์ (EQ) เชาวน์ปัญญา (IQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหา (AQ)

ซึ่งสถานศึกษานำมีการดำเนินงานด้านคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = .78) จึงส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิด ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับวัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และ ปัจจัยด้านคุณภาพของครูผู้สอน ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 และสอดคล้องกับอมรรัตน์ คำหอม, ยงยุทธ ยะบุญธง และชูชีพ พุฒประเสริฐ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านวิธีการบริหาร ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

2) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการแนะแนว สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง มีการบริหารจัดการงานแนะแนวอย่างมีคุณภาพเป็นระบบ ผู้บริหารให้การสนับสนุนการดำเนินงานผ่านการกำหนดนโยบายการแนะแนวในสถานศึกษา มีโครงสร้างการบริหารงาน แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบกำหนดภารกิจขอบข่ายงาน มีการประเมินผลและนำผลการประเมินมาพัฒนางาน อีกทั้งยังสรรหาครูแนะแนวที่มีคุณวุฒิทางการแนะแนวและมีคุณสมบัติอื่นที่เหมาะสมกับงานแนะแนวมาปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดมีการดำเนินงานด้านคุณภาพการบริหารจัดการแนะแนว อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = .78) จึงส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิด ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับวัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และปัจจัยด้านคุณภาพของครูผู้สอนส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิวา เหล่าป่าสี และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐมเขต 1 พบว่า วัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษาส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ด้านคุณภาพการดำเนินงานแนะแนว สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง มีครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานแนะแนวที่ดำเนินงานแนะแนวตามหลักการปรัชญา ขอบข่าย เป้าหมาย และจรรยาบรรณทางการแนะแนวโดยคำนึงถึง ศักยภาพและความแตกต่างของนักเรียน อีกทั้งยังจัดบริการแนะแนวและส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ จัดกิจกรรมแนะแนวสอดคล้องกับบริบทของตามหลักสูตรสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมมีการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งมีการดำเนินงานด้านคุณภาพการดำเนินงานแนะแนว อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = .72) จึงส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิด ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับ Anup (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสำคัญของการแนะแนวและการให้คำปรึกษาในระบบการศึกษา ปัจจุบัน: บทบาทของครู พบว่า บทบาทของการแนะแนวและการให้คำปรึกษาของครูมีส่วนสำคัญในการสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยการที่ครูตระหนักถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนางานทั้งภายใน ช่วยพัฒนาทัศนคติของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ebizie (2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของการแนะแนวและการให้คำปรึกษา

ในการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน พบว่า การดำเนินงานแนะแนวของครูมีส่วนช่วยให้นักเรียนรับรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง เนื่องจากครูหาปัญหาและแรงบันดาลใจส่วนตัว พรสวรรค์และความสามารถของนักเรียน ซึ่งใช้เป็นข้อมูลที่เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะนักเรียน ซึ่งเป็นบทบาทครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาต้องตระหนัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรแนะนำให้ครูแนะแนวส่งเสริมให้นักเรียนรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเอง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ให้ผู้เรียนสำรวจตนเอง ระบุบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้เรียนสำรวจตนเองด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจด้านการศึกษา
2. ครูแนะแนวควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ สามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างชัดเจนและมากขึ้น
3. สถานศึกษาในสังกัดควรมีการพัฒนางานแนะแนว โดยจัดให้มีโครงสร้างการบริหารจัดการแนะแนว มีคณะกรรมการพร้อมทั้งกำหนดบทบาทและภารกิจที่ชัดเจน มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานที่เพียงพอ เอื้ออำนวยให้มีปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลบุรี ระยอง ในด้านอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ถูกต้องสามารถนำไปใช้ได้ทั่วไป
2. ควรศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลและหาระดับคุณภาพแท้จริง
3. ควรมีส่งเสริมขยายผลแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวไปสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบขอบคุณ ดร.นิวัฒน์ น้อยมณี ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.กัญกร เอี่ยมพญา ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลบุรี ระยอง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลบุรี ระยอง, สำนักงาน. **แผนพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564.** (ออนไลน์) 2564 (อ้างเมื่อ 26 ธันวาคม 2565). จาก http://www.spm18.go.th/itasp18/file/58510204820220709_232651.pdf.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. **การจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559.

- ฉวีวรรณ คำสี. **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอกบินทร์บุรีจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560.
- ทดสอบทางการศึกษา, สำนัก. **คู่มือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3).** นครปฐม: สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554.
- ทิวา เหล่าปาสี และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. “วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามมาตรฐานความรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1,” **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย** 9, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 286-298.
- มนตรี อินตา. **การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนว ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2562.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564.
- วัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33,” **วารสารพิษณุเวชสาร.** 13, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 97-115.
- วิเชียร จงดี. **การศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2561.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2553
- อรินทรา อยู่หลาบ. **การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.
- อมรรัตน์ คำหอม, ยงยุทธ ยะบุญธง และชูชีพ พุฒประเสริฐ. “การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานแนะแนว ในโรงเรียนการศึกษาภาคบังคับ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสะเมิง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต,” **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต.** 14, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2561): 75-89.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. **การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2562
- อริศคุณ วิเชียรศรี. **แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนตามหลักทฤษฎี 4 ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนวิเศษเมืองทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564.
- Anup, Baugh. “The importance of guidance and counseling in present education system: Role of the teacher,” **International Journal of Advanced Educational Research.** 3, 2 (March 2018): 384-386.
- Ebizie, Elizabeth Nkechi. “The Role of Guidance and Counselling in Effective Teaching and Learning in Schools,” **International Journal of Multidisciplinary Studies.** 1, 2 (October 2016): 36-48.

